

Uchwała Nr XVIII/212/2011
Rady Miejskiej Kalisza
z dnia 29 grudnia 2011 roku

w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok.

Na podstawie art. 18 ust. 1 i 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) i art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1.

Uchwała się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kalisza.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Uzasadnienie
do uchwały Nr XVIII/212/2011
Rady Miejskiej Kalisza
z dnia 29 grudnia 2011 roku**

w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok.

Zgodnie z art.4¹ ust.2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. nr 70 z 2007 r., poz.473 z późn. zm.) Rada Miejska Kalisza zobowiązana jest do uchwalania corocznego Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program obejmuje opis dotychczas realizowanych działań oraz zadania planowane do realizacji w 2012 roku, wynikające z nałożonych przez ustawę zadań własnych gminy. Wszystkie zadania realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ukierunkowane są na przeciwdziałanie zjawisku nadużywania alkoholu oraz zminimalizowanie jego skutków społecznych, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, a także szkód zdrowotnych u osób dotkniętych problemem alkoholowym.

Projekt Programu uzyskał pozytywną opinię Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu w dniu 28.11.2011 r.

Wobec powyższego uzasadnione jest podjęcie przedmiotowej uchwały.

**MIEJSKI
PROGRAM
PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
NA 2012 ROK**

Kalisz, 2011 r.

SPIS TREŚCI

I. Rynek napojów alkoholowych.

Podjęmowane działania w zakresie ograniczenia dostępności napojów alkoholowych i zmniejszenia rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym.

II. Opis realizowanych działań.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Podjęmowane działania mające na celu zmniejszenie skutków zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu. Finansowanie ww. działań. Zasoby.

2. Pomoc terapeutyczna, psychospołeczna i prawna rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

Podjęmowane działania w zakresie ograniczeń zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Finansowanie ww. działań. Zasoby.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży.

Podjęmowane działania profilaktyczne i edukacyjne. Finansowanie ww. działań. Zasoby.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Podjęmowane działania wspomagające działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącą rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Finansowanie ww. działań. Zasoby.

III. Badania ESPAD – wnioski.

IV. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015.

V. Zadania własne Miasta w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2012

PROBLEM I – Szkody zdrowotne i społeczne wynikające ze spożywania alkoholu

PROBLEM II – Zaburzenia życia rodzinnego w związku z alkoholem

PROBLEM III – Picie alkoholu przez dzieci i młodzież

PROBLEM IV – Stopień aktywności i współpracy organizacji i instytucji w podejmowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin

PROBLEM V – Naruszanie prawa na rynku alkoholowym

VI. Zasady finansowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania problemów Alkoholowych na 2012 rok oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

I. Rynek napojów alkoholowych.

Od kilku lat obserwuje się zmiany w strukturze spożycia alkoholu w Polsce. Niepokoii fakt, że ponad 1/3 konsumpcji przypada w ostatnich latach na wyroby spirytusowe. Zdecydowanie zmniejsza się udział wina, a piwo stanowi ponad 55% spożywanego alkoholu.

Dostępność ekonomiczna poszczególnych rodzajów alkoholu jest wciąż duża. W wyniku podwyższenia w 2009 roku podatku akcyzowego na alkohol zmniejszyła się nieco dostępność piwa i wina, ale nadal utrzymana została tendencja wzrostowa w przypadku wódki.

Poza dostępnością ekonomiczną ważnym czynnikiem wpływającym na wysokość spożycia alkoholu jest fizyczna możliwość jego nabycia, czyli większa liczba punktów sprzedaży.

Dochody miasta z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych wyniosły w 2010 r. 2.077.323,26 zł. Dla porównania w 2009 r. uzyskano z tego tytułu dochody w wysokości 1.948.675,59 zł, a w 2008 r. - 1.753.771,77 zł. Na dzień 31.10.2011 r. wpływy za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wynoszą 1.962.625,13 zł.

Podjęmowane działania w zakresie ograniczenia dostępności napojów alkoholowych i zmniejszenia rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym:

1/Wydawanie zezwoleń

W 2010 r. w Kaliszu wydano łącznie 275 zezwoleń, w tym 158 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 117 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży. Dla porównania w 2009 r. wydano 300 zezwoleń. W roku bieżącym wydano na dzień 31.10.2011 r. 253 zezwolenia: 99 – gastronomia i 154 – sklepy.

2/ Wygaśnięcia zezwoleń z tytułu niedokonania opłaty w ustawowym terminie lub niezłożenia oświadczenia

Z powodu niedokonania terminowej opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych lub niezłożenia oświadczenia o wartości sprzedaży alkoholu w roku poprzednim w 2011 roku wydano 21 decyzji w sprawie wygaśnięcia zezwoleń, w 2010 r. - 19 decyzji, a w 2009 r. – 17 decyzji wygaszających zezwolenia.

3/ Postępowanie w sprawie cofnięcia zezwoleń z tytułu nieprzestrzegania warunków sprzedaży

W związku z naruszeniem art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dot. sprzedaży alkoholu niepełnoletnim w roku bieżącym po uzyskaniu informacji z policji lub prokuratury wszczęto 9 postępowań administracyjnych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, z czego w 4 przypadkach wydano decyzje o cofnięciu zezwolenia, pozostałe postępowania są w toku. Dla porównania w 2008 r. wszczęto 6 postępowań, w 2009 r. i 2010 r. takich zgłoszeń nie było.

Natomiast w 2010 r. prowadzono 1 postępowanie związane z zakłócaniem porządku publicznego w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych.

4/ Limit punktów sprzedaży

Ważnym czynnikiem wpływającym na wysokość spożycia alkoholu jest fizyczna możliwość jego nabycia, czyli liczba punktów sprzedaży. Uchwałą Nr XVII/240/2004 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 25 marca 2004 r. (z późn. zm.) w sprawie określenia liczby punktów sprzedaży

zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie Miasta Kalisza miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych został przyjęty łączny limit 315 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 215 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 100 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

Liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła w Kaliszu w 2009 r. 300 osób, a w 2010 r. 310 osób na jeden punkt sprzedaży. Dla porównania w Polsce, średnio na jeden punkt sprzedaży przypada 190 osób.

5/ Kontrola placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadza systematyczne kontrole podmiotów posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz warunków korzystania z zezwoleń. W 2009 r. członkowie Komisji przeprowadzili 97 kontroli, w 2010 r. – 34 (mała ilość kontroli ze względu na zmiany przepisów i procedury przeprowadzenia kontroli). W roku bieżącym Komisja przeprowadziła już 57 kontroli oraz dodatkowo – podczas trwania Kaliskich Dni Trzeźwości – odwiedziła 38 punktów sprzedaży przekazując materiały edukacyjne w ramach akcji „Sprzedawco przestrzegaj prawa”.

II. Opis realizowanych działań:

Na realizację zadań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2010 wydatkowano kwotę 1.542.316,62 zł. (oraz kwotę 301.789,76 zł na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii). Na dzień 31.10.2011 r. na realizację programu w 2011 r. zaangażowano kwotę 2.044.775 zł.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

W Europie ok. 5% dorosłych mężczyzn i 1% dorosłych kobiet uzależnia się od alkoholu. Liczbę osób uzależnionych w Polsce można oszacować na ok. 700-900 tys. Blisko 14% Polaków i 4% Polek pije alkohol w sposób zwiększający prawdopodobieństwo wystąpienia szkód zdrowotnych, psychologicznych i społecznych.

Grupa osób najwięcej pijących (powyżej 12 l sto procentowego alkoholu rocznie), stanowiąca 7,3% wszystkich konsumentów napojów alkoholowych, spożywa aż 46,1% całego wypijanego alkoholu.

Tak duża koncentracja spożycia alkoholu powoduje ogromne zagrożenia zdrowotne i problemy społeczne. Według Światowej Organizacji Zdrowia alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, a ponad 60 rodzajów chorób i urazów wiąże się z jego spożywaniem.

Podejmowane działania mające na celu zmniejszenie skutków zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu:

1/ Leczenie osób uzależnionych

Podstawowym rodzajem pomocy dla osób uzależnionych są programy psychoterapii grupowej i indywidualnej. NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Kaliszu realizuje 32 tygodniowy program finansowany przez NFZ. Na leczenie odwykowe do NZOZ Poradni Terapii Uzależnień w Kaliszu zgłosiło się w 2009 roku - 1167, w 2010 r. – 1180, a na dzień 31.10.2011 r. – 1010 osób.

2/ Wsparcie i pomoc w utrzymaniu abstynencji – funkcjonowanie klubów abstyntenckich i ruchu samopomocowego AA.

W Kaliszu funkcjonują trzy kluby abstyntenckie, które realizują programy wspierające osoby uzależnione w utrzymaniu abstynencji. Z oferty terapeutycznej klubów korzysta corocznie ok. 200 osób. W Kaliszu działa również 9 grup AA, w spotkaniach których uczestniczy średnio 270 osób uzależnionych. Ze względu na zasady funkcjonowania ruchu samopomocowego grupy AA nie mogą korzystać z zewnętrznego dofinansowania swojej działalności.

3/Organizacja obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin

Każdego roku grupa 120 osób uzależnionych i współuzależnionych uczestniczy w terapii realizowanej podczas obozów, która uzupełnia działania terapeutyczne realizowane w ciągu roku.

4/ Warsztaty i grupy terapeutyczne uzupełniające podstawowy program terapeutyczny finansowany przez NFZ.

W 2010 i 2011 roku przygotowano ofertę zawierającą następujące działania terapeutyczne: „Praca nad krokami AA”, „Zapobieganie nawrotom picia”, Program „After Care” dla osób uzależnionych. W każdej z tych grup uczestniczy średnio 8-12 osób uzależnionych. Wszystkie te działania mają na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych. Z tej formy skorzysta w 2011 roku około 250 osób utrzymujących abstynencję.

5/ Działania rehabilitacyjne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu osób bezdomnych z problemem alkoholowym wraz z udzieleniem schronienia.

W Kaliszu funkcjonują cztery miejsca, gdzie osoby bezdomne z problemem alkoholowym mogą uzyskać pomoc w postaci schronienia, posiłku, odzieży oraz mogą uzyskać pomoc terapeutyczną. Są to dwa schroniska (dla kobiet i dla mężczyzn), noclegownia (dla mężczyzn) i ogrzewalnia. W sumie dysponują one 120 miejscami.

6/ Działania interwencyjne wobec osób bezdomnych

Przy Caritas Diecezji Kaliskiej funkcjonuje 10 osobowa grupa street-workerów, którzy podejmują działania interwencyjne wobec osób bezdomnych i uzależnionych przebywających na ulicach, dworcach i innych miejscach publicznych. W wyniku działań trafiają oni do szpitali, schronisk i noclegowni. W 2009 r. street-workerzy podjęli 70 takich interwencji, w 2010 r. – 92, w roku bieżącym – 76.

7/ Zapobieganie wykluczeniu społecznemu

Działaniem uzupełniającym ofertę pomocy dla osób z problemem alkoholowym na terenie naszego miasta jest Klub Integracji Społecznej. Z działań podejmowanych przez KIS mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu między innymi osób z problemem alkoholowym skorzystało w 2009 r. – 55, w 2010 r. – 81, a na dzień 31.10.2011 r. – 79 osób.

8/ Zobowiązanie do leczenia odwykowego

Prokuratura Rejonowa w Kaliszu wystąpiła do sądu o skierowanie na leczenie odwykowe – przymusowe w 2009 r. w 66 przypadkach, w 2009 r. – w 60, a w roku bieżącym w 38. Działanie takie podejmowane jest najczęściej na wniosek rodziny osoby, która nie wyraża zgody na leczenie dobrowolne, a jej sposób picia i zachowania wskazuje na konieczność leczenia odwykowego.

Finansowanie ww. działań.

Na realizację ww. działań zaangażowano w roku bieżącym 463.301 zł. Dla porównania w 2009 r. była to kwota 132.580 zł. a w 2010 r. 446.770 zł.

Zasoby:

- NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia,
- Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „JANTAR”,
- Abstynencki Klub „Zdrowie i Trzeźwość”,
- Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu i ich Rodzinom „Życie”,
- PCK - noclegownia i ogrzewalnia dla osób bezdomnych,
- Schronisko św. Brata Alberta”
- „Dom Życia” Caritas Diecezji Kaliskiej - schronisko dla kobiet,
- Grupy samopomocowe AA.

2. Pomoc terapeutyczna, psychospołeczna i prawna rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie.

W rodzinach z problemem alkoholowym, w których co najmniej jedna osoba pije w sposób szkodliwy dla niej i dla członków tej rodziny, żyje łącznie 3-4 mln osób, w tym 1,5-2 mln dzieci, 2,5 mln osób nadużywających alkoholu oraz 700-900 tys. osób uzależnionych.

Wśród najważniejszych konsekwencji życia w rodzinie z problemem alkoholowym wyróżnia się szkody: fizyczne, psychosomatyczne, psychologiczne, emocjonalne i psychospołeczne. Dodatkowo członkowie rodzin z problemem alkoholowym są grupą ryzyka, która jest szczególnie narażona na przemoc. Badania pokazują, że co trzeci Polak (36%) przyznaje, że przynajmniej raz doświadczył którejkolwiek z form przemocy natomiast co dziewiąty (11%) wielokrotnie doznawał przemocy (TNS OBOP 2007 r. na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej).

Podejmowane działania w zakresie ograniczeń zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

1/ Realizacja terapii indywidualnej i grup terapeutycznych dla osób współuzależnionych uzupełniających program podstawowy realizowany przez NZOZ Poradnię Terapii Uzależnień i Współuzależnienia.

Z pomocy poradni skorzystało w 2009 r. 285 osób współuzależnionych, w 2010 r. – 276, a w roku bieżącym 249. W poszczególnych grupach i warsztatach dodatkowych np. „After Care”, program pogłębiony dla współuzależnionych, grupa dla rodzin w OLZA - uczestniczyło średnio 9-14 osób.

2/Pomoc psychospołeczna i prawna.

W Kaliszu funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i osób uzależnionych. Z porad psychospołecznych i prawnych w punkcie skorzystało w 2009 r. 227 osób współuzależnionych i ofiar przemocy, w 2010 r. – 211, a w roku bieżącym 198. Pomoc psychospołeczną mogą również uzyskać osoby z problemem alkoholowym korzystające z posiłków w jadalni Caritas. W roku bieżącym uruchomiono tam punkt, w którym motywuje się do leczenia odwykowego osoby pijące szkodliwie.

3/Ochrona przed przemocą w rodzinie

- Funkcjonowanie Centrum Interwencji Kryzysowej: do CIK po pomoc zgłosiły się w 2009 r. 673 osoby, w 2010 r. – 470, a w roku bieżącym – 833 osoby.

- interwencje domowe: w 2009 r. policja podjęła 1216 interwencji domowych, w 2010 r. – 1120, a w roku bieżącym 1612.

- procedura „Niebieskiej Karty”: procedura „Niebieskiej Karty” była uruchamiana w 2009 r. w 855 przypadkach, w 2010 r. – 763, a do dnia 31.10.2011 r. – uruchomiono 358 NK.

- Zespół Interdyscyplinarny: został powołany Zarządzeniem nr 124/2011 Prezydenta Miasta Kalisza z dnia 3 marca 2011 r. W jego skład wchodzi 26 osób - przedstawiciele organizacji i instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy. Z każdym z tych podmiotów Prezydent Miasta Kalisza podpisał porozumienia o współpracy. Głównym zadaniem Zespołu jest interdyscyplinarna pomoc ofiarom przemocy. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” wszystkie podmioty realizujące tą procedurę kierują sprawę do Przewodniczącego Zespołu, który do załatwienia danej sprawy powołuje grupę roboczą. Zadaniem grupy jest sprawdzenie całej sytuacji, ułożenie planu działania oraz wszechstronne udzielenie pomocy ofiarom przemocy.

4/ Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym i dorosłym dzieciom z tych rodzin.

W Kaliszu funkcjonuje 7 świetlic z programem socjoterapeutycznym, do których uczęszcza 230 dzieci z rodzin alkoholowych. Dzieci objęte są programem socjoterapeutycznym, pomocą psychologiczną, pomocą w odrabianiu lekcji oraz dożywianiem. W ramach realizacji programu organizowany jest również obóz w okresie wakacji letnich. Dodatkowo świetlice prowadzą pracę reedukacyjną z rodzicami lub opiekunami prawnymi dzieci.

Znaczna grupa dzieci uczestniczących w zajęciach świetlic, w późniejszym okresie pozostaje w świetlicach włączając się w formie wolontariatu w ich działalność.

Ponadto w Kaliszu prowadzona jest w formie cotygodniowych spotkań grupa dla Dorosłych Dzieci Alkoholików, na spotkania której przychodzi każdorazowo 6-9 osób, objętych systematyczną pomocą terapeutyczną.

5/ Wsparcie w działaniach mających na celu poprawę jakości życia rodzin osób uzależnionych.

W Kaliszu odbywają się spotkania trzech grup samopomocowych Al-Anon – dla rodzin osób uzależnionych. W spotkaniach każdej z grup uczestniczy średnio 12-18 osób współuzależnionych. Tak jak w przypadku grup AA, grupy te nie mogą korzystać z zewnętrznego dofinansowania swojej działalności.

Finansowanie ww. działań

Na realizację ww. działań zaangażowano w roku bieżącym 315.194 zł. Dla porównania w 2009 r. – 209.700 zł, a w 2010 r. 297.650 zł.

Zasoby:

- NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia,
- Oddział Leczenie Zespołów Abstynencyjnych w Sokołówce
- Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Komenda Miejska Policji w Kaliszu,
- stowarzyszenia, zgromadzenia zakonne i Kościoły prowadzące świetlice socjoterapeutyczne,
- Caritas Diecezji Kaliskiej,
- Al-Anon - grupy samopomocowe dla rodzin osób uzależnionych.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży.

Podjęmowane działania profilaktyczne i edukacyjne:

1/ w ramach profilaktyki uniwersalnej – ukierunkowanej na całą populację bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych, której celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych zrealizowano: strategię profilaktyczną Program Trenerów Osiedlowych, program profilaktyczny „Zanim spróbujesz pić, palić, ćpać” (V klasa szkoły podstawowej), program profilaktyczny „Sobą być, dobrze żyć” (I klasa gimnazjum), kampanię „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, kampanię „Postaw na rodzinę”, konkurs „Wolność bez nałogów”, strategię profilaktyczną „Aktywnie – Bezpiecznie”, „Bieg Urwisa” i Program Wzmacniania Kompetencji Społecznych,

2/ w ramach profilaktyki selektywnej – ukierunkowanej na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów alkoholowych zrealizowano:

- programy realizowane w świetlicach socjoterapeutycznych,
- programy profilaktyczno-terapeutycznych na obozach dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych nie uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych,
- turniej sportowy i prezentacje artystyczne dla dzieci ze świetlic socjoterapeutycznych,

3/ w ramach profilaktyki wskazującej – ukierunkowanej na grupy wysokiego ryzyka przejawiające pierwsze symptomy problemów alkoholowych, ale nie spełniające kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego:

- programy reedukacyjne - interwencyjne dla młodzieży ponadgimnazjalnej,
- funkcjonowanie punktów konsultacyjnych dla rodziców, których dzieci piją alkohol i którzy mają problemy wychowawcze. Rodzice mogą tego typu pomoc uzyskać w punkcie interwencyjnym przy poradni psychologiczno - pedagogicznej i w punkcie „Pomarańczowa Linia” przy Centrum Interwencji Kryzysowej.

Ilość osób uczestniczących w ww. działaniach:

- w szkolnych programach profilaktyczno–edukacyjnych uczestniczyło w 2009 r. 4025 uczniów, 60 nauczycieli i 1180 rodziców, a w 2010 r. 3430 uczniów, 165 nauczycieli i 2220 rodziców,
- w pozaszkolnych programach brało udział: w 2009 r. 4000 uczniów, a w 2010 r. 7540 uczniów, 93 rodziców i 68 nauczycieli,

- w obozach dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych nie uczęszczających do świetlic socjoterapeutycznych brało udział w latach 2009-2011 r. 270 dzieci rocznie,
- w programach interwencyjnych uczestniczyło w 2009 r. 1871 uczniów i 960 rodziców, a w 2010 r. 161 uczniów i 141 rodziców,
- do punktów dla rodziców w 2009 r. zgłosiło się 257 osób, w 2010 r. – 271, a w roku bieżącym na dzień 31.10. - 174 osoby.

Finansowanie ww. działań.

Na realizację ww. działań zaangażowano w roku bieżącym 1.121.230 zł. Dla porównania w 2009 r. – 851.615 zł, a w 2010 r. 880.048 zł.

Zasoby:

- Szkoły,
- Przeszkoleni realizatorzy programów profilaktycznych,
- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- Organizatorzy obozów profilaktyczno-terapeutycznych,
- Komenda Miejska Policji,
- Stowarzyszenia, Zgromadzenia i Kościoły prowadzące świetlice socjoterapeutyczne.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Podejmowane działania wspomagające działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącą rozwiązywaniu problemów alkoholowych:

- 1/ budowanie systemu współpracy pomiędzy stowarzyszeniami i instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2/ wspomaganie rzeczowe, merytoryczne i finansowe przy realizacji zadań wynikających z Programu,
- 3/ wspieranie działalności środowisk abstynenckich,
- 4/ podejmowanie wspólnych działań na rzecz integracji środowisk abstynenckich,
- 5/ podwyższanie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą osobom uzależnionym, współuzależnionym, dzieciom z rodzin alkoholowych oraz ofiarom i sprawcom przemocy,
- 6/ tworzenie lokalnej koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 7/ wzajemne informowanie i współdziałanie przy realizacji i promocji działań.

Finansowanie ww. działań

Środki na realizację ww. działań zostały uwzględnione w punktach 1-3 dotyczących zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej, pomocy rodzinie i działań profilaktyczno-educacyjnych.

Zasoby:

- NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współzależnienia,
- Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „JANTAR”,
- Abstynencki Klub „Zdrowie i Trzeźwość”,

- Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu i ich Rodzinom „Życie”,
- Polski Czerwony Krzyż,
- Związek Harcerstwa Polskiego,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Towarzystwo św. Brata Alberta,
- Caritas Diecezji Kaliskiej,
- Grupy samopomocowe AA (9).
- Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowce
- Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Komenda Miejska Policji w Kaliszu,
- Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu
- Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”
- Zgromadzenie Sióstr Nauczycielek Św. Doroty Córki Najświętszych Serc
- Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia
- Grupy samopomocowe dla rodzin osób uzależnionych Al.-Anon (3).

III. Badania ESPAD – wnioski.

W maju 2011 roku na zlecenie Urzędu Miejskiego w Kaliszu zostały przeprowadzone badania „Picie alkoholu i używanie narkotyków przez młodzież szkolną na terenie Kalisza”. Realizatorem badań spójnych z europejskim programem badawczym ESPAD był Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego.

W badaniu pytano uczniów zarówno o osobiste doświadczenia w zakresie używania środków psychoaktywnych, jak i o ich opinię na temat powszechności używaniu alkoholu i narkotyków w środowisku rówieśniczym. Badanie przeprowadzono w formie ankiety audytoryjnej z zapewnieniem anonimowości wśród 2179 uczniów z klas trzecich gimnazjów oraz drugich klas szkół ponadgimnazjalnych – łącznie 100 klas.

Analizie poddano związki pomiędzy nasileniem używania substancji psychoaktywnych wśród uczniów a różnymi obszarami funkcjonowania psychospołecznego, w tym: oceną relacji rówieśniczych i relacji z rodzicami, nasileniem pozytywnych oczekiwań dot. picia alkoholu oraz przykrych doświadczeń związanych z piciem alkoholu, oceną rozpowszechniania używania substancji psychoaktywnych wśród przyjaciół, a także oceną dostępności tych substancji.

Porównując wyniki badań ESPAD zrealizowanych w Kaliszu w roku 2007 i 2011 warto zauważyć, iż w roku 2011 podobne jak w 2007 roku były odsetki badanych gimnazjalistów, którzy uznali za łatwe zdobycie alkoholu: w przypadku piwa były to odpowiednio 82% (2007) i 81,1% (2011), wina odpowiednio 69% i 70,4% oraz wódki 57% i 61,9%. Natomiast w przypadku uczniów II klas ponadgimnazjalnych odsetki te były znacząco wyższe niż 4 lata wcześniej i przedstawiały się następująco: w przypadku piwa – 87% w 2007 roku i 93,5% w 2011 roku, wina odpowiednio 80% i 88,8% oraz wódki 78% i 85,7%. Niemożliwe byłoby zdobycie piwa jedynie dla 4% gimnazjalistów i 1,1% uczniów II klas ponadgimnazjalnych, wina odpowiednio 6,2% i 1,7% oraz wódki 8,4% i 2,1%. Jednocześnie inicjacja alkoholowa w przypadku blisko połowy badanych miała miejsce w wieku 13 lat lub wcześniej, tzn.

jeszcze w czasie nauki w szkole podstawowej. Wyniki te pokazują, że praktycznie każdy rodzaj alkoholu jest dla badanych łatwo dostępny, pomimo że sprzedaż alkoholu nieletnim jest w Polsce przestępstwem. Ta dostępność przekłada się wprost na wyniki spożywania alkoholu przez dzieci i młodzież.

Napojem alkoholowym najczęściej kupowanym przez kaliskich gimnazjalistów było piwo. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem do jego zakupu w sklepie przyznał się prawie co trzeci gimnazjalista (29,9%) oraz ponad połowa uczniów szkół ponadgimnazjalnych (56,9%). Drugim w kolejności najczęściej kupowanym napojem alkoholowym była wódka. W ostatnim miesiącu przed badaniem kupił ją co piąty gimnazjalista (21,2%) oraz co trzeci uczeń szkoły ponadgimnazjalnej (38,3%). Znaczące są także odsetki uczniów pijących alkohol w klubie, pubie lub dyskotecie.

Analizie poddano pytania dotyczące rozpowszechniania picia alkoholu. W przypadku pytania o picie alkoholu kiedykolwiek w życiu odsetki odpowiedzi w 2007 i 2011 roku nie różniły się istotnie i wynosiły ok. 89% wśród gimnazjalistów i 96% w przypadku uczniów II klas ponadgimnazjalnych. Widoczny jest natomiast spadek ilości gimnazjalistów deklarujących picie alkoholu w ciągu ostatniego roku z 84% w 2007 r. do 78,2% w 2011 r. oraz w ciągu ostatnich 30 dni z 73,5% w 2007 roku do 60% w 2011 roku. W odniesieniu do badanej grupy uczniów II klas ponadgimnazjalnych nie zanotowano tutaj istotnych zmian. Należy zauważyć, że aż 2/3 uczniów (zarówno chłopców, jak i dziewcząt) z III klas gimnazjów przyznało, iż piło już wódkę.

Kolejnym ważnym wskaźnikiem są pytania dotyczące upijania się. W przypadku gimnazjalistów odnotowano znaczący spadek pomiędzy odsetkiem objętych badaniem w odniesieniu do upicia się: kiedykolwiek w życiu – spadek z 55,5% w 2007 roku do 44,4% w 2011 roku; w ciągu ostatniego roku - odpowiednio z 41,5% do 31,7% oraz w ciągu ostatnich 30 dni – spadek z 18,5% do 13,3%. Należy zaznaczyć, że odsetki te dotyczą w porównywalnym stopniu chłopców i dziewcząt z tej grupy wiekowej. W przypadku starszej grupy widoczne są istotne różnice pomiędzy upijającymi się chłopcami, których jest o około 14-17% więcej od upijających się dziewcząt. W tej grupie istotny spadek odnotowano jedynie w odniesieniu do upicia się w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem: z 31,5% w 2007 roku do 20,9% w 2011 roku.

W badaniu odnotowano istotny związek pomiędzy nasileniem używania substancji psychoaktywnych a pozytywnymi oczekiwaniami wobec picia alkoholu, oceną rozpowszechniania używania substancji wśród przyjaciół oraz dostępnością tych substancji. Jedynie dla co piątego chłopca i co trzeciej dziewczyny z III klasy gimnazjum wypijanie 1-2 drinków prawie codziennie jest związane z wysokim ryzykiem dla zdrowia. Wyniki badań wskazują jednoznacznie, że w opinii badanych większe jest prawdopodobieństwo wystąpienia pozytywnych sytuacji związanych z piciem: o świetnej zabawie jako efekcie picia alkoholu pisało aż 60,4% gimnazjalistów i 71,8% uczniów szkół ponadgimnazjalnych; o uczuciu odprężenia – 51,6% młodszych i 66,4% starszych uczniów; o byciu bardziej przyjaznym i towarzyskim – odpowiednio 52,3% i 62,7%; o zapomnieniu o swoich problemach – 43,2% i 45,8%; o uczuciu szczęścia – 39,6% i 45,9%. Dla porównania o negatywnych skutkach picia pisały niższe odsetki badanych: o tym, że picie zaszkodzi zdrowiu – 35,8% młodszych i 28,8% starszych uczniów; o możliwości zrobienia czegoś, czego będzie żałować – odpowiednio 31,6% i 28,9%; o złym samopoczuciu i mdłościach – 29,9% i 27,4%; o tym, że nie będzie w stanie przestać pić – 10,3% i 9,2%.

Jednocześnie znaczna grupa badanych deklaruje przykre doświadczenia związane z piciem przez siebie alkoholu. Są one zróżnicowane w zależności od grupy wiekowej i płci badanych i dotyczą: bójki (23,5% chłopców i 8,6% dziewcząt), wypadku lub uszkodzenia ciała (17,7% chłopców i 13,7% dziewcząt), poważnych problemów z rodzicami (od 16,1 do 24,5%), poważnych problemów z przyjaciółmi (od 11 do 17,9%), gorszych wyników w nauce (od 11,4 do 22,3%), bycia ofiarą rabunku lub kradzieży (od 1,6 do 4%), kłopotów z policją (od 5,5 do 16,7%), interwencji pogotowia ratunkowego (ok. 2,5%), seksu bez zabezpieczenia (od 2,2 do 18%), niechcianych doświadczeń seksualnych (od 2,9 do 8,7%).

W świetle powyższych wyników niezwykle istotne jest podejmowanie działań związanych przede wszystkim z ograniczeniem dostępności alkoholu dla nieletnich m.in. poprzez sankcje prawne dla podmiotów sprzedających alkohol osobom poniżej 18 r.ż., a także zmianę postaw społecznych przyzwalających na picie alkoholu przez młodzież. Znaczna część młodzieży nie dostrzega bowiem wyraźnej, jednoznacznej dezaprobaty dotyczącej picia alkoholu przez nich u swoich rodziców. Nie napotyka także na trudności w zdobyciu alkoholu, bez większych kłopotów sami go kupują bez sprzeciwu sprzedających czy innych osób dorosłych obecnych przy zakupie.

Kolejnym kierunkiem działań powinno być prowadzenie rzetelnej edukacji w ramach szeroko rozumianych oddziaływań profilaktycznych, mające na celu m.in. korygowanie stereotypowych przekonań uczniów dotyczących działania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, zwłaszcza pozytywnych aspektów sięgania po te substancje.

IV. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015.

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015 został opracowany przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i przyjęty 22 marca 2011 r. uchwałą Rady Ministrów.

Cele strategiczne Programu:

1. Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu.
2. Zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywania alkoholu.
3. Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.
4. Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.
5. Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.
6. Poprawa jakości działań podejmowanych przez gminy w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz ograniczenie wydatkowania środków finansowych na zadania niezwiązane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
7. Ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.
8. Oszacowanie strat ekonomicznych związanych z alkoholem.

Finansowanie realizacji Programu:

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi „na wydatki związane z realizacją Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych przeznaczają się corocznie z budżetu państwa środki w wysokości 1% podatku akcyzowego od wyrobów alkoholowych”.

V. Zadania własne Miasta w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2012.

PROBLEM I

Szkody zdrowotne i społeczne wynikające ze spożywania alkoholu.

Cel strategiczny:

Zmniejszenie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu.

Cele cząstkowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej,
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu,
3. Wsparcie w utrzymaniu abstynencji,
4. Działania edukacyjne na temat szkodliwości picia alkoholu.

Zadania do realizacji:

1. Realizacja programów terapeutycznych dla osób uzależnionych (lecznictwo ambulatoryjne i stacjonarne) w ramach kontraktu z NFZ oraz uzupełniających podstawowy program nie finansowanych przez NFZ.
2. Organizacja obozów terapeutycznych dla dorosłych osób uzależnionych i współuzależnionych.
3. Program terapii grupowej dla młodzieży uzależnionej od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.
4. Prowadzenie działań rehabilitacyjnych i zapobiegających wykluczeniu społecznemu dla osób bezdomnych z problemem alkoholowym, wraz z zapewnieniem schronienia.
5. Prowadzenie terapii grupowej i indywidualnej dla osób uzależnionych.
6. Realizacja działań i programów wspierających utrzymanie abstynencji w klubach i stowarzyszeniach abstynenckich.
7. Funkcjonowanie grup samopomocowych AA.
8. Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
9. Zajęcia korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy.
10. Prowadzenie rozmów motywujących do leczenia z osobami uzależnionymi i pijącymi szkodliwie.
11. Funkcjonowanie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym.
12. Prowadzenie działalności interwencyjnej wobec osób z problemem alkoholowym np. street-worker.
13. Zajęcia edukacyjne dla osób skazanych za przestępstwa popełnione pod wpływem alkoholu lub w związku z nadużywaniem alkoholu.
14. Prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód wynikających z picia alkoholu, w tym działania edukacyjne skierowane do kierowców.
15. Działania edukacyjne skierowane do kobiet w ciąży – FAS.

Proponowani realizatorzy:

NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia, Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie, realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć

terapeutycznych, stowarzyszenia i kluby abstynenckie, realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, grupy samopomocowe dla osób uzależnionych AA, stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, Zakład Karny, Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych.

Wskaźniki:

- ilość osób zgłaszających się na leczenie odwykowe,
- ilość osób uczestniczących w programach terapeutycznych,
- liczba osób – członków klubów abstynenckich,
- liczba osób korzystających z konsultacji w punkcie konsultacyjnym,
- liczba interwencji street-workerów,
- ilość osób zgłaszających się do Klubu Integracji Społecznej,
- liczba osób zaproszonych na rozmowy motywujące do leczenia,
- ilość grup samopomocowych,
- liczba działań o charakterze edukacyjnym.

PROBLEM II

Zaburzenia życia rodzinnego w związku z alkoholem.

Cel strategiczny:

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wywołanych nadużywaniem alkoholu w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin alkoholowych.

Cele cząstkowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej.
2. Pomoc psychospołeczna i prawna.
3. Pomoc dzieciom z rodzin alkoholowych.
4. Poprawa funkcjonowania dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie i ryzykownie,
5. Ochrona przed przemocą w rodzinie.

Zadania do realizacji:

1. Udzielanie pomocy psychoterapeutycznej rodzinom osób uzależnionych.
2. Prowadzenie grupy edukacyjnej dla rodzin osób uzależnionych przebywających w OLZA w Sokołówce.
3. Prowadzenie programów terapeutycznych dla osób współuzależnionych nie finansowanych przez NFZ.
4. Wspieranie miejsc wsparcia środowiskowego dla dzieci z rodzin alkoholowych (świetlice z programem socjoterapeutycznym oraz z programem opiekuńczo - wychowawczym).
5. Organizacja obozów profilaktyczno – terapeutycznych dla dzieci z rodzin alkoholowych.
6. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie poprzez działanie Punktu Konsultacyjnego.
7. Prowadzenie grupy terapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie.
8. Udzielanie schronienia i niezbędnej pomocy ofiarom przemocy poprzez funkcjonowanie zespołu interwencji kryzysowej oraz schroniska dla ofiar przemocy.
9. Udzielanie wsparcia i interdyscyplinarnej pomocy ofiarom przemocy: procedura „Niebieskiej Karty”, interwencje domowe, działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
10. Działalność grupy terapeutycznej DDA – dla dorosłych dzieci alkoholików.

11. Wsparcie w działaniach mających na celu poprawę jakości życia osób współuzależnionych.
12. Zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomaganiem dzieciom z rodzin alkoholowych,
13. Organizacja szkoleń dla przedstawicieli służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
14. Prowadzenie edukacji nt. zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym – kampanie edukacyjne.

Proponowani realizatorzy:

NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia, Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie, realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć terapeutycznych, stowarzyszenia i kluby abstynenckie, realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert, Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu, Zespół Interdyscyplinarny, grupy samopomocowe Al.-Anon, stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych.

Wskaźniki:

- liczba osób współuzależnionych zgłaszających się do poradni,
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych,
- liczba dzieci uczęszczających do świetlic,
- liczba dzieci uczestniczących w obozach,
- ilość osób zgłaszających się do CIK,
- ilość porad udzielanych w punkcie konsultacyjnym,
- ilość interwencji domowych,
- ilość „Niebieskich Kart”,
- liczba osób uczestniczących w grupie DDA.

PROBLEM III

Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.

Cel strategiczny:

Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.

Cele cząstkowe:

1. Zwiększenie dostępności programów profilaktycznych,
2. Utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży,
3. Zmniejszenie liczby młodzieży często pijącej alkohol,
4. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci piją alkohol,
5. Zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców,
6. Działalność informacyjna i edukacyjna.

Zadania do realizacji:

1. Wspomaganie realizacji w szkołach podstawowych i gimnazjach „szkolnych programów profilaktyki” poprzez realizację programów profilaktycznych z zakresu uzależnień i zapobiegania agresji na podstawie diagnozy środowiska szkolnego.
2. Pozyskiwanie i analiza nowych programów profilaktycznych i korekcyjno-edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień.

3. Realizacja programów reedukacyjnych dla młodzieży oraz interwencji w stosunku do uczniów przejawiających zachowania ryzykowne.
4. Działania profilaktyczne z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej adresowane do młodzieży z grup ryzyka.
5. Inicjowanie różnych form profilaktyki rówieśniczej (program liderów młodzieżowych).
6. Zakup literatury i innych wydawnictw o tematyce uzależnień i przemocy.
7. Współpraca z mediami w zakresie informowania o problemach uzależnień i przemocy,
8. Działalność informacyjno-edukacyjna dla rodziców – wywiadówka profilaktyczna.
9. Wspieranie i organizacja imprez dla dzieci i młodzieży promujących zdrowy styl życia oraz konkursów o tematyce z zakresu profilaktyki uzależnień.
10. Realizacja strategii profilaktycznej „Program Trenerów Osiedlowych”.
11. Realizacja lokalnych i ogólnopolskich kampanii edukacyjnych, w tym np. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”.
12. Warsztaty i spotkania dla rodziców mających problemy wychowawcze ze swoimi dziećmi, związane z używaniem środków psychoaktywnych i agresją.
13. Pomoc rodzicom, którzy mają problemy wychowawcze z dziećmi oraz dziećmi pijącymi alkohol poprzez funkcjonowanie punktów konsultacyjnych: interwencyjnego i „Pomarańczowej Linii”.
14. Działania interwencyjne oraz akcje profilaktyczne i szkolenia adresowane do sprzedawców napojów alkoholowych.

Proponowani realizatorzy:

Realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu, szkoły, policja, media, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, instruktorzy i realizatorzy programów profilaktycznych, Wydział Edukacji, Wydział Spraw Społecznych i Mieszkańowych.

Wskaźniki:

- liczba dzieci objętych programami profilaktycznymi,
- liczba młodzieży uczestniczącej w programach reedukacyjnych,
- liczba rodziców uczestniczących w wywiadówce profilaktycznej,
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w „Programie Trenerów Osiedlowych”,
- liczba rodziców którzy skorzystali z pomocy w punktach konsultacyjnych,
- ilość sprzedawców uczestniczących w działaniach edukacyjnych.

PROBLEM IV

Stopień aktywności oraz współpracy organizacji i instytucji w podejmowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych alkoholu i ich rodzin.

Cel strategiczny:

Zwiększenie stopnia aktywności i współpracy organizacji, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

Cele cząstkowe:

1. Zwiększenie zakresu działań podejmowanych przez środowiska abstynenckie.
2. Włączenie się organizacji i stowarzyszeń w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

3. Podnoszenie kwalifikacji różnych grup zawodowych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Podejmowanie działań na rzecz promowania abstynencji i trzeźwego stylu życia.
5. Podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz lokalnej społeczności.
6. Podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu i izolacji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin.

Zadania do realizacji:

1. Włączenie przedstawicieli środowisk abstynenckich w realizację zadań Programu.
2. Wymiana doświadczeń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz zjawiska przemocy poprzez organizację konferencji, porad, seminariów i szkoleń przedstawicieli różnych grup zawodowych, a także współpracę międzynarodową.
3. Podnoszenie kwalifikacji liderów działań trzeźwościowych.
4. Opracowanie i upowszechnienie informatora dot. działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych podejmowanych w Kaliszu.
5. Wynagrodzenie specjalisty – koordynatora ds. realizacji MPPiRPA.
6. Współpraca z istniejącymi środowiskami trzeźwościami i pozyskiwanie nowych podmiotów do realizacji MPPiRPA.
7. Zakup materiałów, sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji zadań zawartych w MPPiRPA.
8. Organizacja XVII Kaliskich Dni Trzeźwości.
9. Produkcja lub zakup literatury fachowej, broszur, materiałów edukacyjnych z zakresu uzależnień oraz przemocy.
10. Współdziałanie w imprezach i kampaniach propagujących trzeźwy tryb życia, zachowania prospołeczne i prorodzinne, integrujących środowiska abstynenckie i zapobiegających izolacji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin.

Proponowani realizatorzy:

Stowarzyszenia i kluby abstynenckie, Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, rady osiedla, Kościoły i Zgromadzenia, grupy samopomocowe.

Wskaźniki:

- liczba podmiotów współpracujących przy realizacji Programu,
- liczba podmiotów wspartych finansowo lub rzeczowo przy realizacji zadań z Programu,
- liczba przeszkolonych osób z zakresu uzależnień i przemocy,
- liczba wspólnych projektów podejmowanych przez podmioty działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

PROBLEM V

Naruszanie prawa na rynku alkoholowym.

Cel strategiczny:

Ograniczenie przypadków łamania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Cele cząstkowe:

1. Prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej,

2. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych.

Zadania do realizacji:

1. Działania kontrolne wobec sprzedawców w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.
2. Kontrola placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych oraz zakazu reklamy.
3. Kontrola przestrzegania zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.
4. Zawiadamianie o popełnieniu przestępstwa w stwierdzonych przypadkach sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.
5. Szkolenie podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
6. Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach związanych z naruszeniem warunków sprzedaży napojów alkoholowych, w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim.

Proponowani realizatorzy:

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policja, Straż Miejska w Kaliszu, Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych kontroli,
- liczba ujawnionych przypadków naruszania prawa – warunki sprzedaży alkoholu,
- liczba zawiadomień o popełnieniu przestępstwa – sprzedaż alkoholu nieletnim,
- liczba wystawionych mandatów za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych.

VI. Zasady finansowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2012 rok oraz Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Zasady realizacji Programu:

- Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. nr 70, poz. 473 z późn. zm.) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.
- Środki finansowe na realizację zadań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i określi je Rada Miejska Kalisza w ramach uchwały w sprawie budżetu Kalisza – miasta na prawach powiatu na 2012 rok.
- Koordynacja realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy do zadań Wydziału Spraw Społecznych i Mieszkaniowych Urzędu Miejskiego w Kaliszu, który współpracuje z realizatorami poszczególnych zadań Programu.
- Realizacja Programu odbywa się we współpracy z jednostkami pomocy społecznej, szkołami, policją, sądem, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz kościołami, związkami wyznaniowymi i osobami fizycznymi (tzw. realizatorami), które

posiadają odpowiednie kwalifikacje do realizacji zadań. Kwalifikacje te zostały określone w rekomendacjach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

- W realizacji Programu mogą uczestniczyć osoby fizyczne i prawne, podmioty o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, posiadające niezbędną wiedzę, doświadczenie i potencjał kadrowy w zakresie zagadnień objętych Programem. Miasto Kalisz wspiera działania tych podmiotów lub powierza im realizację zadań wynikających z niniejszego Programu.

2. Zasady finansowania zadań:

- Dotacje na realizację zadań w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzielane są po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, bądź w formie „małych grantów” zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- Pozostałe zadania finansowane są po przeanalizowaniu kosztorysu i zakresu realizacji zadania w oparciu o przepisy ustawy – Prawo zamówień publicznych.
- Zadania realizowane w ramach Programu przez osoby fizyczne, finansowane są zgodnie ze stawkami szczegółowymi, zapisanymi w rekomendacjach Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Wysokość ustalonej stawki jest zależna od poziomu kompetencji, wykształcenia i doświadczenia osoby realizującej zadanie – z uwzględnieniem posiadanych stopni i tytułów naukowych, specjalistycznego wykształcenia podyplomowego zgodnego z problematyką zajęć, odbytych staży i superwizji, posiadanych certyfikatów i licencji.
- Ustalenie stawki następuje z uwzględnieniem dostępności na rynku realizatorów o wymaganych do danego zadania specjalnościach, po przeprowadzeniu negocjacji cen. Istnieje możliwość stosowania stawek niższych, uzyskanych w wyniku negocjacji, niż zapisane w ww. rekomendacjach. Stawki przekraczające wartość średnią mogą być stosowane jedynie w szczególnych przypadkach, po uzyskaniu pozytywnej opinii Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Podmioty realizujące zadania Programu zobowiązane są do każdorazowego zamieszczania informacji o źródle dofinansowania lub finansowania zadania z budżetu Miasta Kalisza.

3. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kaliszu

- Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kaliszu przysługuje wynagrodzenie w wysokości 125 zł za udział w posiedzeniach plenarnych Komisji.
- Przewodniczącemu Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 180 zł za przygotowanie i prowadzenie posiedzenia Komisji. W przypadku nieobecności Przewodniczącego wynagrodzenie z tego tytułu przysługuje Wiceprzewodniczącemu Komisji.
- Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 150 zł za udział w posiedzeniach zespołów:
 - ds. kontroli - podsumowanie przeprowadzonych kontroli placówek posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - ds. motywowania do leczenia – prowadzenie rozmów motywujących do leczenia,

- ds. profilaktyki i edukacji – prowadzenie, opiniowanie i kontrola działań z zakresu profilaktyki uzależnień,
na podstawie list obecności potwierdzających udział w posiedzeniu zespołu.